

**Тарҷуман
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

Дарси якум

Даромад

Саҳ 13 ва 14

Даромад

Ба ҷои муқаддима**бахш аз суҳанронии шайх Абдуссаломи Балхӣ**

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

Хидмати ҳамаи бародарон ва хоҳарони мусалмон ва мӯъмини Ислом арз мекунам ва Худовандро шарик мегирам ки ба мо ва шумо тавфиқ дод ва фурсат дод ки дарбораи шарифати Ислом ба баҳс ва гуфтугӯ ва тафакку ва таъаммуқ бипардозем. Мо қасд дорем ки дар як силсила чаласоте дарбораи китоби шарифи <<Бозгашт ба Ислом>> навиштаи ҳазрати аллома устозунал Мансури Ҳошими Хуросонӣ бо якдигар гап бизанем. Ғарази мо ин аст ки дар воқеъ ба андозаи бизоъат ва тавони худ ин китобро тавзеҳ бидиҳем ва ташриҳ кунем ба ҳавл ва қувваи Илоҳӣ ва умедвор ҳастем ки Худованд дар ин кори муборақ моро тавфиқ бидиҳад ва ин шоъаллоҳ чаласоти мо ба ҳамин шакл идома дошта бошад. Фақат пеш аз оғози баҳс ман меҳоҳам ки чанд нуктаеро бигӯям. Фикр мекунам хуб бошад ки пеш аз шурӯи баҳси мо ва шумо, ман ду бахшро матраҳ кунам то баъд аз он ин шоъаллоҳ мо ворида матни китоби шарифи <<Бозгашт ба Ислом>> шавем.

Аввалин бахш аз аройизи банда ин аст ки шояд хуб бошад ки ман барои он даста аз бародарон ва хоҳарони мусалмон ки ба ҳар далил ё фурсат надоранд ё ҳар рақам ки будааст, натавонистаанд ин китобро мутолиъа кунанд ё ҳам мутолиъа кардаанд вале ба сурати ноқис хондаанд ва ё қасоне ки умуман аз он мутғалеъ нестанд чанд нукотеро дарбораи китоб бигӯям то бештар боёиси ошноӣ шавад ин шоъаллоҳ ва дар қисмати дувум чанд нуктаеро ҳам хоҳад гуфтем дар ин бора ки равиши ташреҳ ва тавзиҳ аз ман чи рақам хоҳад буд ин шоъаллоҳ.

Аввал инки китоби арзишманд ва гаронқадри <<Бозгашт ба Ислом>> навиштаи устозунал Мансур филвоқеъ ироъакунандаи як қироъат, як бардошт ва як тафсири мутафовит аст аз он тафсир ва аз он қироъате ки имрӯз дар байни умуми мусалмонон ройиҷ аст ва ривоч дорад ва маъмули аст. Ин ба чи маъност? Бубинед, мавзӯ ва меҳвари ин китоб, дарбораи

Даромад

Ислом аст, ҳамонтавр ки аз номаш пайдост. Яъне кулли гапи ин китоб дарбораи шинохти Ислом ва иқомай Ислом ва идомай мабоҳисе аст ки дар идома хоҳад гуфтем. Вале асли гап инчонст ки бардоште ки аз ин китоб мешавад дар айн тафовут ва дар айн тоза будан ва ҷадид будани ин китоб, бисёр асил ва холис аст. Ин гапи ман ба ин маъно аст ки мо мебинем ки имрӯз дар ҷомеа ва дар байни мусалмонон чунин қироъате ва чунин бардоште аз Ислом дида намешавад. Вале ҳар чиз ки тоза буд ва ҳар чиз ки ҷадид буд ин ба он маъно нест ки саҳиҳ аст. Гапи ман ба ин маъно аст ки вақте як китоб, вақте як мафкура бар асоси асли Ислом ва бар асоси усули холиси Ислом бошад як ғурбат ва як мазлумияте хоҳад дошт ва аз ин хотир аст ки ман мегӯям ин тоза аст ва ин як чизи навин аст, на ба ин маъно ки Худоё накарда як чизи бидъатомез ва бидъатолуда бошад, балки комилан баракс. Ин китоб мутафовит бо кулли он бидъатҳое аст ки дар тӯли торих баъд аз Набийӣ карим салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам шуд ва ин бидъатҳо ҷавр шуд ва боъис шуд ки як қироъати мунҳарифона ва як қироъати бидъатомез аз Ислом ройиҷ шавад ва бисёрӣ аз мардум ва бисёрӣ аз мусалмонон инро Ислом мефаҳманд, инро Ислом меноманд, дар ҳоле ки Ислом нест ва мо дар ин китоб мебинем ки устозунал Мансур як қироъат ва як бардошти саҳиҳ ва комилан мунтабиқ бар он усули аслии Исломиро ироъа мекунад ва ин як нуктаи бисёр муҳим аст. Аз ҳамин хотир аст ки ин китоб як китоби ба истилоҳи имрӯзӣҳо ҷолишӣ аст яъне ҷолишбарангез аст, яъне шояд каме ҷанҷол ҷавр бикунанд ба қавли мо ва шумо; Чароки бо ин рақам бардоштҳои торихӣ кӯҳна ва бидъатомезе ки ҳоло ройиҷ аст муҳолифат мекунад ва аз ҳамин хотир аст ки шояд бисёр бо аксуламалҳо, бисёр бо бархурдҳои муҳолифин ва муъониддин ва касоне ки бисёр вобаста ҳастанд ба ин қироъатҳое ки имрӯз ройиҷ аст аз Ислом мувоҷеҳ шуда ва ин бисёр табиӣ аст ва мо ҳамеша интизори инро дорем ва хоҳад доштем ва як чизи ғайри оддӣ барои мо ва шумо нест. Аз ин хотир инро гуфтем ки мо бифаҳмем ки шояд бархурдҳое бо ин китоб шавад ва шояд бисёрӣ аз касоне ки вазифаи худро дифоъ аз қироъати имрӯз ва қироъати ройиҷ мефаҳманд, бихоҳанд ба хоҷири дифоъ аз ҳарамии он чизҳое ки аз худ ҷавр карданд бо ин китоб муқобила кунанд ва ҳамонтавр ки гуфтам ин чизи табиӣ аст ва чизи тозае ҳам нест.

Нуктаи дигаре ки ман меҳостам хидмати шумо бародарон ва хоҳарон

Даромад

бигӯям ин аст ки ин китоб аз ибтидо ва аз оғоз, баҳсро шуруъ мекунад, яъне ҳеҷ чизеро пешфарз намгирад, ҳеҷ чизеро мафруз намегирад. Аз ҳамон мабодии аввалия, аз ҳамон масоили бунёдини ибтидоӣ мисли масъалаи шинохт оғоз мекунад. Мо мефаҳмем ки масъалаи маърифат ва масъалаи шинохти бунёдитарин масъала аст дар Ислом ва ин пеш аз гапи ман дар баёни рӯшани устозунал Мансур ҳаст ва матраҳ мешавад ва инро хоҳад дидем ин шоъаллоҳ ва ин бисёр муҳим аст ки ҳеҷ ҷонибдорӣ ғайри илмӣ ва ғайри мунсифона дар китоб дида намешавад ва аз ҳамон аввал аз мабодӣ ва асли асосӣ Ислом ки шинох бошад, оғоз мешавад ва ин бисёр муҳим аст ки бояд ҳатман таваҷҷуҳ шавд.

Нуктаи дигар инки мавзӯи китоб муштамал бар як осебшиносии бисёр амиқ ва мушикофона ва торихӣ аст ки бисёр такондиханда аст ва инро пештар ҳам гуфтем; Аз чи хотир? Чун муҳолиф аст бо он бардоштҳо, бо он қироъатҳое ки имрӯз ройиҷ аст. Аммо мавзӯи ин осебшиносӣ ва мушикофӣ, дарбораи ақоид ва дарбораи аъмоли мусалмонон аст; Яъне ин дар ду қисмат баҳс мешавад; Ҳам дарбораи ақоид ва масоили ақидавӣ ва назарӣ аст ва ҳам дарбораи аъмол ва масоили амалӣ, масалан ибодот ва аҳком сураи мегирад ва ин шояд битавонем бигӯем як ифшогарӣ ва ҳамонтавр ки гуфтим як осебшиносӣ аст ва шояд ба як таъбир ва ба як мисол битавонем бигӯем як амалиёти [ҷарроҳӣ] аст ки дар воқеъ бар рӯй пайкари уммати Исломӣ ва умуми мусалмонон ва ақоид ва аъмоли эшон анҷом мешавад. Нуктаи қобили таваҷҷуҳи дигаре ки меҳостам бигӯям ин аст ки ин рақам баҳс кардан бисёр бесобиқа аст ва назиреро мо барои ӯ ёфт намекунем. Мо инро ҳеҷ надидем умуман дар ҳеҷ ҷои дигар ҳар чи қадр ҳам полидем ва чи қадр ҳам ҷустуҷӯ кардем мо намунае аз инро дар ҳеҷ ҷо надидем ва ин ҷои шукр дорад.

Нуктаи дигаре ки ман меҳоҳам хидмати бародарон ва хоҳарон бигӯям ин аст ки ин китоб мубтанӣ бар яқиниёт аст. Яқиниёт ба чи маъно? Ба маънои он чизҳое ки мучиби яқин мешавад мучиби қатъӣ мешавад на бар асоси занниёт ё бар асоси ваҳмиёт, балки бар асоси сирфан яқиниёт ва мусалламоти Исломӣ аст. Воқеъ он аст ки кулли гапҳо ва кулли мабоҳиси китоб ҳамин тавр аст. Бародарон ва хоҳарон! Бисёр таваҷҷуҳ дошта бошед ки ин танҳо як иддаё нест ва ман сирфан иддаёи бидуни далил намекунам. Мо ва шумо асли китобро хоҳад дидем ва хоҳад хондем ин шоъаллоҳ. Бисёрӣ аз шумо ва ман мефаҳмем ки китобро хондаед ва

Даромад

бисёӣ аз шумо тасдиқ мекунад гапи манро. Ин як иддаъо, сирф иддаъо нест. Кулли мабонӣ ва кулли мабоҳис аз ин китоб ҳеҷгоҳ аз яқиниёт фосила намегирад ва натоӣиҷе ки дар интиҳой ҳар баҳс мегирад, як натиҷаи қатъӣ ва яқинӣ аст ва илм барои мо ва шумо ҳосил мекунад ки ин натиҷа саҳиҳ аст. Ҳол яқиниёт ба чи маъност? Яқиниёт ба ду даста тақсим мешавад дар ин китоб. Яъне ҳар гап ва ҳар натиҷа ва ҳар баҳсе ки мешавад ё мубтаиъ бар оёти каломи Аллоҳ аст, яъне бар асос ва бар пояи оёти Қуръони Карим аст ки дар авҷи итқон ва устуворӣ ва истеҳкоми қарор дорад ё ҳам бар асоси суннати мутаботири Набии карим салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам аст ва медонем ки суннати мутаботир ба як суннати қатъӣ суннате мегӯйем ки умуман мустаҳкам ва мутқан аст ба шакле ки судури он аз Расули Акрам салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам қатъӣ аст ва рӯшан аст ва ҳеҷ кас наметавонад тардиде дар он раво бидорад ё Худоё накарда онро инкор кунад; Чароки суннати мутаботир шомил аст бар ахбор ва аҳодисе ки афроди мутабадди ва пароканда онро ба як рақам, ривоёт кардаанд ба шакле ки бо имкони ҳамкорӣ ва табониҳои онҳо бо якдигар мунтафӣ хоҳад буд. Ин авҷи итқон ва авҷи устуворӣ ва истеҳкоми китоб аст ки ин бисёр муҳим аст ва мо боз ҳам таъкид кунем ки инро дар ҳеҷ ҷои дигар намебинем. Як натиҷаи дигаре ки ин равиш ва ин рӯйкарди устозунал Мансур дорад ин аст ки фақат ба ҳамин ду чиз пойбанд аст, фақат ба ҳамин ду чиз вафодор аст, на ба чизи дигар. Ҳол меҳодад ки шӯҳрат бошад, яъне як қавли машҳур ё як ҳадиси машҳур бошад, ё меҳодад иҷмоъ ва иттифоқи гурӯҳе аз олимони бошад ё ҳар чизи дигар. Ҳар чизе ки бошад агар муҳолиф бошад бо Қуръон Карим ва муҳолиф бошад бо суннати мутаботир агар ҳазор сол ҳам дар байни мусалмонон ҷо гирифта бошад ва муҳкам шуда бошад, қобили рад аст ва мардуд аст дар назари устозунал Мансур ва ин авҷи шӯҷоъат ва ин авҷи сароҳати лаҳҷа дар баёни ҳақ аст ва ин бисёр нуқтаи қобили таваҷҷуҳ аст; Ва барои инки барои шумо бародарон ва хоҳарон мафҳум ва қобили дарк бошад, ман метавонам ин рақам бигӯям ки ин китобро метавонем як тафсире бар Қуръон ном бигузorem. Яъне ҳеҷ ғоме ва ҳеҷ қадаме дар ин китоб магар ба пуштвонаӣ ҳукми сареҳи Қуръон ва суннати мутаботир бардошта намешавад ва ин китоб дар қисматҳои муҳталиф аз мабоҳис ва таҳлилҳо ва баррасиҳои худ ба мафҳуми Қуръонӣ ва ҳамин тавр ба суннати Набии Карим салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам истинод мекунад. Пас ба як нигариши дигар ва ба як нигоҳи дигар метавонем

Даромад

бигӯйем ки чаласоти мо ва шумо чаласоти тафсири Куръони Карим ва табиини суннати мутавотири Набии Акрам салаллоху алайҳи ва олиҳи ва саллам аст.

Нуктаи бисёр муҳими дигаре ки бояд бигӯйем ин аст ки мабоҳиси ин китоб бо ниҳояти бетарафӣ матраҳ мешавад ва ба ҳеҷ вачҳ ин китоб, як китоби мазҳабӣ ва ё тарафдори як мазҳаби хос нест. Бародарон ва хоҳарон бисёр таваҷҷуҳ кунанд ба ин фитнаҳо ва ихтилофоти мазҳабӣ ва гурӯҳе ки ҳоло дар ҷаҳони Ислом мунташир шудааст. Мақсуди ман танишҳо ва ҷанҷолҳое аст ки дарбораи ихтилофоти мазҳаби, ҳоло ҳам равон аст ва кулли шумо ҳам мефаҳмед ва сари шумо ҳам халос аст баҳамдулиллоҳ ва ҳеҷ зарурат ба тавзеҳи бештар нест. Бояд таваҷҷуҳ дошта бошед ки ин китоб ҳеҷ ҷонибдори ва ҳеҷ мавзеъгирии мазҳабӣ иттиҳоз намекунад. Ҳеҷ чизе шумо дар ин китоб ёфта наметавонед ки инро як китоби мазҳабӣ битавонед бигӯед балки танҳо чизе ки метавонем бигӯйем ин аст ки ин китоб як китоби динӣ аст, як китоби марбут ба Ислом аст; Ҳамон асли Ислом ва ҳақиқати Ислом ва ин ба он хотир аст ки мазҳаб ва кулли гурӯҳҳои Исломӣ, интисоби аслияшон ба Ислом аст ва ҳамаи инҳо муҳотаби ин китоб ҳастанд ва аз ҳамин хотир ин китоб як китоби ҷомеъ ва як китоби бисёр фарогир аст ва аз кулли уммати Исломи суҳан мегӯяд ва кулли онҳоро муҳотаб месозад, пас ҳеҷгоҳ ва ҳеҷвақт набояд ҳеҷ мавзеъгирӣ ва ҳеҷ тасавури мазҳабӣ дарбораи китоб матраҳ шавад ҳеҷ кадом аз муҳотабони ин китоб набояд бигӯянд ки масалан Худои нақарда ин китоб дар ин қисмат аз фалон мазҳаб дифоъ кардааст ё аз инҷо маълум мешавад ки ин китоб ба фалон мазҳаб таъаллуқ дорад; Чароки ин гапҳо умуман маъқул ва писандида ва маъқул нест ва мо гӯяндаи онро ба беинсофӣ муттаҳам мекунем. Лизо ба қатъ мо метавонем бигӯйем ки дар ҳеҷ ҷои китоб чунин чизе ёфт нахоҳад кардем.

Нуктаи бисёр муҳимми дигаре ки хоҳад гуфтам ва охиста охиста ин баҳши аз гапҳои мо халос мекунам, ин аст ки бо як нигоҳи бисёр навин ва тозае мо мебинем ки дар ҷо ҷои ин китоби шарифи устозунал Мансур, як иттиқо ва як пойбанди ва як илтизомӣ ба амри Илоҳӣ ва ба изни Худованд дода мешавад. Дар бисёри аз мавзӯоти бунёдин ва асосии ҷаҳони Исломӣ ки имрӯз мо шоҳиди фитнаҳои бисёре дар он ҳастем, мебинем ки ба танҳо чизе ки эътино намешавад ба танҳо чизе ки таваҷҷуҳ намешавад амри Худованд аст, изни Худованд аст, он дастур ва он ирода

Даромад

ва машияти Парвардигор аст. Ба унвони мисол, дар мавзӯоти мухталифе аз китоб монанди масъалаи хилофат ё масъалаи ҳукумат, масъалаи чиҳод, масъалаи байъат ва масоъиле аз ин даст бисёр таъкид мешавад ки кулли инҳо ҳеҷ эътиборе надорад магар ба амри Худованд ва магар ба изни Худованд ва ҳамонтавр ки пештар арз кардам бар хилофи он чизе аст ки имрӯз дар ҷаҳони Ислом ройиҷ аст; Чароки мутасифона имрӯз ағлаби мусалмонон иҷтиҳод дар ин умурро ҷойиз медонанд ва аз дили худ дарбораи ин масоъил гап мезананд. Ҳар кас чиҳодро як рақам маънӣ мекунад, ҳар кас ҳукуматро ба як кас месупорад ва ҳар кас хилофатро як рақам мефаҳмад. Дар ин китоб танҳо фаҳм ва танҳо бардошт ва танҳо дарке ки аз ин рақам мавзӯот ва масоъили бисёр бунёдин ва таъйинкунанда, мӯътабар ва саҳиҳ доништа шудааст, он фаҳме аст ки аз Қуръон ба даст меояд, он фаҳме аст ки дар ин мавзӯот аз суннати мутаботири Набиин Карим салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам ҳосил мешавад ва ҳамаи инҳо муштамал бар амри Худованд аст, муштамал ба изни Худованд аст ва боқӣ аз он, умуман ҳеҷ эътиборе надорад ва ҳеҷ дар назари устозонал Мансур мӯътабар нест ва матраҳ намешавад. Ин масъалаи дигаре буд ки ман хостам арз бикунам ва бояд ба ин нукта бисёр таваҷҷуҳ кард чун бисёр масъалаи бунёдин ва муҳиме аст ва бисёрӣ аз гапҳои ояндаро ҳамин мавзӯ таъйин мекунад ва бисёрӣ аз ҷоҳо ҳаст ки аз ҳамин нукта масоъил тағйир мекунад ва он натоӣҷе ки гирифта мешавад бисёр мутафовит хоҳад шуд бо натоӣҷе ки то имрӯз гирифта шудааст ва аз ин муҳимтар онки ин натоӣҷ ҷамонтавр ки пештар арз кардам яқинӣ ва қатъӣ аст; Чароки мустанадаст ба амри Худованд ва изни Худованд ва дастури Худованд ва на амри Зайд ё изни Амр ё дастури Бакр ва ё гапи дигарӣ ва дигарӣ. Ин як нукта; Ва нуктаи охир инки бо таваҷҷуҳ ба маҷмӯи гапҳои ки ман арз кардам метавон гуфт ки нависандаи ин китоб ва муъаллифи он, устозонал Мансур бо авҷи хайрхоҳӣ ва бо авҷи дилсӯзие ки нисбат ба уммати Ислом доштааст ва бо як эҳсоси вазифаи Исломӣ ва динии ин китобро навишта кардааст ва аз ҳамин навишта, аз ҳамин китоб, аз ҳамин мабоне хоҳад фаҳмидем ки ин шахсият як шахсияти ҳақгаро аст ва як шахсияти умуман Исломӣ ва муқаяд ба усул ва мабной Ислом аст ва ҳеҷ чиз намехоҳад, ҳеҷ чиз намехоҳад ва ба дунболи ҳеҷ чиз нест, ҷуз таҳаққуқи Ислом, ҷуз инки кулли мусалмонон як шинохти саҳиҳ ва як шинохт аз Ислом дошта бошанд ва бо ёрӣ ва ҳамкории яқдигар, бо илтизом ба он мабоние ки гуфта мешавад дар ин китоб даст ба дасти

Даромад

якдигар бидиханд ва Исломи холис ва комилро икома кунанд. Ин ангезай устозунал Мансур аст ки дар ҷо ҷои китоби худ эшон ҳам бисёр ба он таъкид карданд ва фармуданд ва мачмӯъаи китоб, эшонро, гапи эшонро тасдиқ мекунад ва ҳар чизе ки меҳохем бифаҳмем аз эшон, аз шахсияти эшон, аз маънавияти эшон бояд ба ин китоб назар кунем ки чи гуфтааст, ба чи даъват кардааст, ба сӯи чи фаро хондааст ва ин барои мо бисёр табиӣ кунанда аст. Фақат касоне ки аз инсоф ба дур ҳастанд ва аз инсоф фосила гирифтаанд ҳарфи манро таъйид намеkunанд ва илло ҳар касе ки бо нигоҳи мунсифона ва дур аз ғараз ин китобро бихонанд ва мабной мутқан ва рӯшани асили ин китоб дар байни ҳақоики Исломо бубинад гапи манро тасдиқ мекунад.

Дар айни ҳол ин нуктаро ҳам бояд бигӯям ки баёни эшон бо як қотеъият ва як шуҷоъати таҳсинбарангез ва бисёр мисолзадани ҳамроҳ аст ва бисёр ҳам шойиста аст ки як кас ки ҳақро мегӯяд дар баёни ҳақ сароҳат дошта бошад ва мумошот накунад ва созишкорӣ накунад. Мо инро ба айнан дар каломи устозунал Мансур мебинем ва мебинем ки эшон бо як сароҳат ва бо як қотеъият гап мезананд ва дар айн риёояти одоб ва эҳтиром, асли гапери ки бояд бигӯянд мегӯянд ва ҳеҷ созиш ва мумошот намеkunанд ва аз мавзӯе ки зарурат аст ва мавозеъи ки ҳатмӣ аст ва бояд гуфта шавад мубтанӣ бар усуле ки пештар гуфтем, гуфта мешавад ва гом ба гом аз ин усул ва мабонӣ дифоъ мешавад ва пайравӣ мешавад. Ин бахши аввали аройизи банда буд ва ман бисёр хоҳиш мекунам аз бародарон ва хоҳарони мусалмон ки ин нукотеро ки ман гуфтам, ҳоло агар навишта карданд ё ҳар рақами дигар ба хотири худ биспоранд ва инро ҳар вақт пеш аз ҷаласоте ки мо меҳохем шурӯъ кунем инро бо худ такрор кунанд то ин масоъил ки бисёр масоъили муҳимме аст дар фикр ва зеҳи мо ва шумо мондгор шавад...

Шарҳи китоби шарифи "Бозгашт ба Исломо"

Шайх Солеҳи Сабзаворӣ

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

(الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين)

Даромад

(Аҳмият, арзиш, ғоъида ва баракати китоби шарифи бозгашт ба Ислом навиштаи устозунал ҳазрати Мансури Ҳошимии Хуросонӣ возеҳтар аз он аст ки ниёзе ба тавзеҳи ман дошта бошад; То ҷоие ки тавзеҳи ман чизе бар вузуҳи он дар назари аҳли илм ва касоне ки аз ақл ва инсоф бархурдоранд изофа намекунад, балки метарсам бо тавачҷуҳ ба қасвари баён ва заъфи каломам, натиҷаи акс дошта бошад; Чун ҳар андоза дар васфи ширинии шакар бигӯӣ гӯётар аз он нест ки онро бичашӣ ва барои касе ки онро чашида аст сухан гуфтан аз ширинии он беҳуда аст. Аз ин рӯ, ман дар ин боб сухане намегӯям ва танҳо ба шарҳу алфоз ва ибороти он иктифо мекунам. Ҳар чанд инсоф он аст ки алфоз ва ибороти ин китоби шариф ҳам то ҷоие ки мумкин буда сода ва рӯшан интиҳоб шуда, вале бо ин ҳол мумкин аст барои бархӣ аз бародарон ва хоҳарони мусалмон ки унси камтаре бо улум ва маъорифи Исломи доранд ё ошноии камтар бо забон ва адабиёти форсии меъёр доранд, дар баъзе маворид каме мушкил бошад ва ниёз ба тувзиҳ дошта бошад ва тувзиҳоти ман ҳам умдатан барои онҳо ва мутаносиб бо онҳост; Ба ин маъно ки бештар мубтанӣ бар табиини маъонӣ алфоз ва ибороти ин китоби шариф ё истилоҳоте аст ки эҳёнан дар мавориди маъдуде ба қор рафтааст. Ба ин хотир мегӯям дар мавориди маъдуд ки устозунал Мансур усулан эътиноӣ чандоне ба бисёрӣ аз истелоҳоти ҷадид надорад ва дар ин китоби шариф ҳам то ҷоие ки муяссар буда аз истеъмоли онҳо парҳез карда ва дар мавориде ҳам ки маҷбур ба истеъмоли онҳо шуда муроди худро бо алфоз ва ибороти дигар табиин фармудааст; Иллаташ ҳам ин аст ки эшон беҳтарин адабиёт ва муносибтарин забон барои баёни маъорифи Исломо адабиёт ва забони Аллоҳ ва Расул медонад на адабиёт ва забони фикиҳо ё фалосифа; Ҳамчунонки саҳобаи киром ва аҳли байти тоҳирин ва ба таври кулӣ салафи солеҳ ҳам бо ин адабиёт ва забони ҷадиди фикиҳо ва фалосифа ки пур аз лафғозихои ғайри зарурӣ аст, ошноӣ надоштанд ва адабиёт ва забони сода ва бетаклифи Қуръон ва суннат истифода мекарданд. Устозунал Мансур ҳам бо онки комилан бо истелоҳоти фикиҳо ва фалосифа ошноӣ дорад, аз истеъмоли онҳо ҷуз ба қадри зарурат қарохат дорад ва парҳез мекунад ва ба ҳамин хотир, китоби шарифи эшонро наметавон як китоби фикҳӣ ва ё фалсафӣ донист, бо инки дар он ҳам дарбораи аҳкоми Ислом сухан гуфтааст ва ҳам ақоиди он. Ба ҳар ҳол, тавзиҳи бархӣ алфоз ва ибороти он метавонад барои бархӣ аз бародарон ва хоҳарони мусалмон муфид бошад ва ба ҳамин далил ман саъй мекунам

Даромад

ки дар ҳадди бизоъати худ ин корро анҷом диҳам ва табан агар касоне ё ишколе дар тувзиҳи худ дошта бошам аз нуқсони бизоъати худам аст ва рабте ба устозунал Мансур ва ин китоби шариф надорад.

Қабл аз шурӯи китоб ду нуктаро бояд мутазаккир шавем ки дар ҳамаи мабоҳиси китоб бояд дар назар гирифта шавад ва набояд мавриди ғафлат қарор гирад:

Яке инки алфози ин китоби шариф бисёр бисёр дақиқ аст ва ба сурати мутаносиб ва дар мавзеи худ ба қор рафтааст ва ин тавр нест ки лафзе аз он беҳуда ва бидуни маъно ва муносибат ё ба ғайри зарурат истеъмол шуда бошад; Хусусан васфҳое ки барои алфози зикр шуда ва қайдҳое ки барои ибороти зикр шуда, бисёр муҳим ва табиинкунанда аст; Ба наҳве ки таваҷҷуҳ накардан ба яке аз ин васфҳо ва қайдҳо монест аз фаҳми комил ва саҳиҳи муроди устозунал Мансур мешавад ва чи басо дар барҳи маворид ҳатто боъиси қачфаҳмӣ ва сӯи бардошт аз алфоз ва ибороти эшон мешавад ва суъол ё шубҳаи бемавридеро ба вучуд меоварад ки ношӣ аз адами диққати кофӣ ба алфоз ва ибороти эшон аст. Лизо зарурат дорад ки ҳамаи алфоз ва ибороти эшон хусусан васфҳо ва қайдҳое ки аз рӯй ҳикмат истеъмол фармудааст, мавриди таваҷҷуҳ ва диққати комил қарор гирад то муроди эшон ба дурустӣ фаҳмида шавад.

Нуктаи дигар инки мабоҳиси ин китоби шариф монанди ҳалқаҳои як занҷир ба ҳам пайваста ва муттасил аст; Ба наҳве ки ҳар мабҳаси он муқаддимаи мабҳаси баъдӣ аст ва фаҳми комил ва саҳиҳи он барои фаҳми комил ва саҳиҳи мабҳаси баъдӣ лозим аст ва бо ин ҳисоб, бояд онро аз ибтидо то интоҳо ба тартибе ки навишта шудааст мутолиъа кард на монанди рӯзнома, ба сурати пароканда ва ғайри муназзам! Ин нуктае аст ки агар касе риъоят кунад судаш ба ҳуди ӯ мерасад ва агар касе ба хотири танбалӣ ва беҳавсалагӣ ё ачала ва кунҷковӣ ва ё асбоби дигар риъоят накунад, товонаш ба ҳуди ӯ мерасад; Хосса бо назар ба инки китоб тақрибан аз нуктаи сифр шурӯъ мешавад ва қабл аз тарҳи мабоҳиси аслии худ, мабной худро таъриф ва мушаххас мекунад ва таъбан касе ки аз ин мабонии он огоҳӣ пайдо накардааст, наметавонад мабоҳиси аслии онро дарк кунад.

Аммо шарҳи матолиби китоб:)

Даромад

Даромад

(Устозунал Мансур баъд аз <<Бисмиллоҳи Раҳмони Раҳим>> ки мифтоҳи ин китоби шариф аст, гуфтори худро таҳти унвони <<Даромад>> шурӯъ мекунад ва мурод аз он мадҳал аст ба маъноӣ маҳали духул ба баҳс, ба эътибори инки баҳс бо он шурӯъ мешавад. Шояд яке аз далоил инки эшон аз ин лафз истифода фармуд, на масалан аз лафзи <<Муқаддама>> ин бошад ки баҳси баъди таҳти унвони <<Муқаддама>> матраҳ шуда ва истифода аз лафзи <<Муқаддама>> дар инҷо боъиси иштибоҳ мешуд.

Сипас мефармояд:)

Худовандро ҷунонки боиста аст меситоям (яъне ситойиш мекунам; Ҳамд мегӯям) ва бар банда ва Паёмбари Ё Муҳаммад салаллоху алайҳи ва олиҳи ва саллам ҷунонки шойиста аст дуруд мефиристам (яъне салом ва салавот мефиристам)

(дар инҷо се масъала матраҳ мешавад. Манзурам дар робита бо ҳамин як сатр аст:

Масъалаи аввал дарбораи калимаи аввал яъне Худованд. Суъол ин аст ки оё ёд кардан аз Аллоҳ субҳонаҳу ва таъоло бо унвони <<Худованд>> ки як лафзи Форсӣ аст ҷойиз аст? Бо таваҷҷуҳ ба инки баъзе аз мусалмонон хусусан салафиҳо, мӯътақиданд ки ёд кардан аз зотти муқаддаси маъбуд танҳо бо унвони <<Аллоҳ>> ҷавоб дорад ва бо унвони дигар монанди <<Худованд>> саҳиҳ нест. Дар ҳоле ки устозунал Мансур дар ин китоби шариф аз Ё бо унвони <<Худованд>> ёд мекунад, балки аз ҳеҷ лафзе дар ин китоб ба андозаи ин лафз истифода намекунад ва лафзи <<Худованд>> килидвожаӣ ӯ дар ин китоб аст! Ҷавоб ин аст ки назари ин идда аз мусалмонон, асосе дар Ислом надорад ва бештар ба саликаи онҳо бармегардад; Чароки дар ҳеҷ ояе Қуръон ё ҳадиси собите аз Паёмбар ё ҳатто раъӣӣ қатъӣ аз салаф, наёмадааст ки ёд кардан аз Аллоҳ Субҳонаҳу ва таъоло танҳо ба забони Арабӣ ҷойиз аст ва ба забонҳои дигар ҷойиз нест! Бо таваҷҷуҳ ба инки лафзи <<Аллоҳ>> дар воқеъ як лафзи Арабӣ аст ки аҳли ин забон барои далолат бар зоти муқаддаси маъбуд, вазъ кардаанд ва сохтаанд ва аз ин ҷиҳат, ҳатто қабл аз Ислом низ дар миёни Арабзабонҳо вучуд дошта ва тавассути мушрикони ҷазираътул Араб

Даромад

истеъмол мешуда ва бо ин ҳисоб, Ислом онро ибдоъ накарда, балки ҳамон лафзи ройиҷ дар миёни аҳли забони худро таъйид ва истеъмол кардааст. Ба ҳар ҳол возеҳ аст ки ин лафзи шарифи мураккаб аз ҳуруфи алифбой Арабӣ аст ва таъъан далолати он бар зоти муқаддаси маъбуд як далолати зотӣ ва ҳақиқӣ нест, балки як далолати эътиборӣ ва қарордодӣ аст; Ҳамчунонки мумкин аст мушрике онро барои далолат бар ғайри ин маъно ва барои ишора ба бӯте аз бӯтҳои худ истифода кунад. Аз ин рӯ, возеҳ аст Паёмбароне ки Арабзабон набуданд, аз зоти муқаддаси маъбуд бо унвони <<Аллоҳ>> ёд намекунанд; Чароки ба иқтизои забони худ, бо ин унвон ошноӣ надоштанд ва бо ин унвон аз ӯ ёд мекарданд, қавмашон муродашонро намефаҳманд ва ба ҳамин далил, онҳо ба забони ҳудашон ва қавмашон аз ӯ ёд мекарданд, на ба забони Арабӣ ки ҳам ҳудашон ва ҳам қавмашон бо он бегона буданд ва возеҳ аст ки онҳо қори ғалате анҷом намебуданд; Чунонки Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло фармудааст: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ﴾; Яъне <<Ҳеҷ Паёмбареро нафиристодем магар ба забони қавмаш то барои онон таъйин кунад>> ва рӯшан аст ки забони ҳамаи қавмҳои Паёмбарон Арабӣ набудааст, балки ҷуз чанд нафар аз Паёмбарон, соири онҳо ғайри Араб буданд ва ба забони Арабӣ сухан намегуфтанд, монанди Нух ва Иброҳим ва Мӯсо ва Исо алайҳиму салом ки ҳамагӣ ғайри Араб буданд ва ба забони дигаре сухан мегуфтанд. Ин дар ҳоле ки Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъолло, дар китоби худ аз онҳо ёд карда ва суханонашонро ба забони Арабӣ оварда ва аз ҷумла ба онҳо нисбат дода аст ки ӯро бо унвони <<Аллоҳ>> ёд кардаанд ва возеҳ аст ки ин тарҷумаи суханони онҳо ба забони Арабӣ аст ва худ далили барои он аст ки алфози ғайри Арабии онҳо барои далолат бар зоти муқаддаси маъбуд, дар назари Худованд маъодили лафзи Арабии <<Аллоҳ>> будааст; Чароки ӯ он алфозро <<Аллоҳ>> тарҷума кардааст. Аз ин ҷо маълум мешавад ки муҳим дар назари Худованд, маъноӣ лафз ва мафҳуме аст ки аз он қасд мешавад вагарна ҳуди лафз ба сурати чанд ҳарфи ба ҳам часпида, қатъӣ назар аз маъно ва мафҳуме ки дорад, чандон ҳам нест. Албатта дар мавориде ки далилӣ қатъӣ аз шариъат барои истеъмоли алфозӣ хосс ба забони Арабӣ ваҷуд дорад, возеҳ аст ки наметавон аз алфози маъодили он ба забонӣ дигар истифода кард, монанди алфози намоз ва баъзе дигар аз ибороте ки зоҳиран лозим аст ба забони Арабӣ адо шавад, ҳар чанд дар ин масъала ҳам миёни уламои мусалмонон иттифоқи назар нест ва баъзе ба мисоли Абу Ҳанифа мӯътақид ҳастанд ки алфози намозро ҳам

Даромад

метавон ба забони Форсӣ адо кард ва баъзе уламои шиъа ҳам дар хусуси мустаҳабботи намоз, монанди кунут ҳамин назарро доранд. Ба ҳар ҳол, возеҳ аст ки ҳарқасе метавонад дар ғайри аз ин мавориди мушаххас ва маҳдуд, аз зоти муқаддаси маъбуд бо забони ҳудаш ёд кунад, маршрут ба онки лафзи мавриди истеъмоли ӯ назди аҳли забони ӯ, барои далолат бар ҳамин маъно бошад ва ӯ ҳам маъноро аз он қасд кунад; Ҳамчунонки лафзи <<Худованд>> назди аҳли забони Форсӣ барои зоти муқаддаси маъбуд истеъмол мешавад ва устозунал Мансур ҳам ҳамин маъноро аз он қасд кардааст ва лизо ишколе аз ин ноҳия бар эшон ворид нест. Албатта ончи гуфтем ба ин маъно нест ки ёд кардан аз Худованд бо унвони <<Аллоҳ>> ишколе дорад, балки иттифоқан кори хубе аст ва устозунал Мансур ҳам дар бисёри аз мавоқеъ ҳатто ҳангоме ки ба забони Форсӣ сухал мегӯяд, ҳамин корро анҷом медиҳад, вале манзур он аст ки ин кор вочиб нест ва ёд кардан аз Аллоҳ Субҳонаҳу ва таъоло бо унвони <<Худованд>> барои Форсизабонон, ишколе надорад. Ин масъалай аввал.

Аммо масъалаи дувум дарбораи шакли салавоте аст ки устозунал Мансур пас аз ёд кардан аз Расули Аллоҳ дар инҷо ва ҷойҳои дигар аз китоб зикр фармудааст. Эшон дар ҳамаи ин маворид фармудааст; Салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам; Яъне Худованд бар ӯ ва хонадонаш салавот ва салом фиристад. Дар ҳоле ки ин мутафовит бо шакли маъмул ва ройиҷи салавот бар Расули Аллоҳ пас аз навиштани номи ӯст; Чароки шакли маъмул ва ройиҷи салавот, <<Салаллоҳу алайҳи ва саллам>> аст; Яъне Худованд бар ӯ салавот ва салом фиристад, бидуни зикри хонадонаш. Ҷавоб ин аст ки шакли салавот бар Расули Аллоҳ ба иттифоқи назари ҳамаи мусалмонон аз ҳамаи мазоҳиб, тавассути ҳуди он ҳазрат таъйин шуда ва аҳли ҳадис ба сурати мутавотир онро дар китоби худ ривоят кардаанд ва он шомили салавот бар хонадони Расули Аллоҳ баъд аз салавот бар он Ҳазрат аст бо ин васф, шакли салавоте ки устозунал Мансур дар ин китоби шариф зикр фармуда комилан саҳиҳ ва мунтабиқ бар суннати мутавотири Паёмбар ва иттифоқи назари мусалмонон аст ва шакли ройиҷ ва маъмули салавот ки бидуни зикри хонадони Паёмбар аст, ноқис ва ғалат аст ва устозунал Мансур бо амали худ дар ин китоб, гӯё ба дунболи ислоҳи он будааст.

Масъалаи сеюм ин аст ки чаро эшон ситойиши Худовандро чунон ки аст ва дуруд бар Паёмбарро чунон ки шойиста аст зикр фармудааст? Ҳикмат

Даромад

аз ин бойиста ва шойиста ҷудои аз фасохат ва балоғати он чист? Ҷавоб ин аст ки ситойиши Худованд ба маънои ҳамди ӯ дар ҳар ҳоле бойиста яъне вочиб аст, дар ҳоле ки дуруд бар Паёмбар ба маънои салавот ва салом бар ӯ дар ҳар ҳоле вочиб нест балки шойиста ба маънои мустаҳаб ва мандуб аст. Ба илова, муроди эшон аз ин ду таъбир метавонад он бошад ки Худовандро бо кайфият ва каммияте ки вочиб аст ситойиш мекунад ва бар Паёмбар бо кайфият ва каммисте ки сазовор аст дуруд мефиристад.

Эшон дар идома ва баъд аз ситойиши Худованд ва дуруд бар Паёмбар, мефармояд:) **Ва аммо баъд;**

(Яъне ва аммо баъд аз ситойиши Худованд ва дуруд бар Паёмбар меғӯям. Савол он аст ки иллати ин таъбир чист? Ҷавоб он аст ки ин таъбир, таъбире аст ки аз Расули Аллоҳ салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам ва аҳли байти мутаҳҳар ва саҳобаи кироми он Ҳазрат дар хутбаҳо ва навиштаҳошон ривоят шуда ва ба ин эътибор, суннат аст ва устозунал Мансур аз боби амал ба ин суннат ва иқтидо ба онҳо ин таъбирро ба кор бурдааст.

Эшон сипас ҳадафи мубораки худ аз ин китоби пур баракатро зикр мекунад ва ин нишон медиҳад ки ҳадаф аз кор ба маънои ният дар он, муқаддам бар он ва аввалин қадам дар он аст; Бо таваҷҷуҳ ба ин ки Расули Аллоҳ салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам фармудааст: < الأعمال بالنية > яъне аъмоли инсон баста ба нияти ӯст ва аз нияти ӯ нашъат мегирад ва бо нияти ӯ арзиш пайдо мекунад; Ҳамчунонки эшон дар хотимаи китоб низ як бори дигар бо тофсили бештар нияту анғезай худ аз онро зикр мекунад ва ин нишон медиҳад ки ният бояд аз аввал то оҳар амали вучуд дошта бошад.

Ба ҳар ҳол эшон дар ибтидои китоб, дар баёни нияти худ аз ин китоб мефармояд:) **Ҳадаф аз ин навиштор, заминасозии назарӣ** (яъне таъмини пешниёзҳо ва муқаддамоти фикрӣ ва амалӣ) **барои бозгашти амалии мусалмонон ба Ислом** (яъне бозгашти онон ба он дар амал ва на сирфан дар фикр ва эътиқод), **ба маънои иқомаи он пас аз изоъаи он тавассути онон аст** (ин таърифи иҷмолий ва мухтасари бозгашт ба Ислом аст; Яъне мурод аз бозгашт ба Ислом, иқомаи он ба маънои иҷро ва татбиқи он баъд аз изоъаи он ба маънои зойеъ кардан ва иқома

Даромад

накардани он тавассути навъи мусалмонон аст.); **Бинобар ин фарз ки онон, иқомаи Ислом чунонки боядро тарк кардаанд** (чун агар фарзро бар ин бигзорем ки онон Исломо чунонки бояд иқома кардаанд, дигар сухан гуфтан аз бозгашт ба Ислом ба маъное ки гуфтем вачҳе надорад ва беҳуда аст. Аммо устозунал Мансур бо таваҷҷуҳ ба чи чизе фарзро бар ин мегузорад ки мусалмонон иқомаи Ислом чунонки боядро тарк кардаанд?), **бо таваҷҷуҳ ба инки самароти он** (яъне самароти иқомаи он, монанди таҳаккуқи адолат ва рафъи мушкилоти моддӣ ва маънавии мусалмонон) **ба наҳве ки муқтазои иқомаи Ислом аст** (яъне ба таври комил ва матлуб ки иқомаи Ислом онро иқтизо мекунад), **дар миёни онон машҳуд нест** (яъне қобили мушоҳида нест), **балки табаъоти таркаш** (яъне табаъоти тарки иқомаи Ислом, монанди ривочи зулм ва ҷаҳл ва фасод ва ихтилоф) **дар миёнашон машҳуд аст ва бо ин васф, баҳсе** (яъне ҷои баҳсе) **дар зарурати бозгашти онон ба Ислом нест** (ва ин баён зарурати ин навиштор баъд аз баёни ҳадафи он аст; Чун вақте бозгашти мусалмонон ба Ислом зарурат дорад, заминасози барои он низ ба маънои таҳсили он ва рафъи мавонеъаш зарурӣ аст) **ва рӯшан аст ки ин бозгашт, аз тариқи шинохти Ислом ва муқоисаи он бо қироъате мумкин аст ки то кунун аз он доштаанд** (бо таваҷҷуҳ ба инки бозгашт ба вазъи матлуб будани шинохти он ва муқоисааш бо вазъи мавҷуд ва дар назар гирифтани тафовутҳояшон мумкин нест; Чун касе ки чунин шинохтеро надорад ва чунин муқоисаеро анҷом надода, мумкин аст худро ба ғалат дар вазъи матлуб тасаввур кунад ва ниёзи худ ба тағйири вазъи мавҷудро дарк накунад ва дар натиҷа кӯшише барои ин кор анҷом надиҳад; Чудой аз онки ба далили нашинохтани вазъи матлуб аслан наметавонад онро ба вучуд оварад. Пас бозгашт ба Ислом бидуни шинохти Ислом имкон надорад); **Ҳамчунонки шинохти Ислом, бидуни меъёр ва бо вучуди мавонеъӣ ки бар сари роҳи он аст, мумкин нест** (чун усулан шинохти ҳар чизе ба меъёре ниёз дорад ва меъёр ҳар вақте ба шинохти чизе кӯмак мекунад ки моневӣ музоҳими кори он нашавад; Чунонки устозунал Мансур дар идома ин мавонеъро қомилан таъин мекунад) **ва бо ин васф, шинохти меъёр ва мавонеъи шинохти он, барои таҳсили яке** (яъне меъёри шинохт) **ва рафъи дигаре** (яъне мавонеъи шинохт) **зарурӣ аст. Аз ин рӯ, гуфтор дарбораи бозгашт ба Ислом, муқтазии гуфтор дар бораи ҷаҳор мавзӯ аст:**

Даромад

Якум; Муқаддамоти шинохт, муштамал бар меъёр ва мавонеъи он, барои шинохти Ислом ва бозгашт ба он (бо таваҷҷуҳ ба инки рӯшан шуд бозгашт ба Ислом бидуни шинохти он ва шинохти он бидуни меъёри шинохт ва рафъи мавонеъи шинохт мумкин нест);

Дувум; Зарурати бозгашт ба Ислом ва имкони он, ба маънои зарурат ва имкони иқомаи Ислом ба сурати комил ва ҳолис пас аз изоъаи он тавассути мусалмонон (бо таваҷҷуҳ ба инки бозгашт ба Ислом, фаръи бар имкони иқомаи он ба сурати комил ва ҳолис аст; Дар ҳоле ки мумкин аст касе иқомаи он ба ин суратро мумкин надонад ва масалан аз тавони мусалмонон хориҷ бидонад ва аз ин чиҳат, лозим аст ибтидо имкони ин кор рӯшан шавад);

Севум; Мавонеъи бозгашт ба Ислом, ба маънои асбоб ва давоии (яъне ангезаҳои) адами иқомаи он аз баъди Паёмбари Худованд то кунун (бо таваҷҷуҳ ба инки бидуни шинохти ин мавонеъ наметавон онҳоро бартараф кард ва бидуни бартараф кардани онҳо наметавон ба иқомаи Ислом роҳ пайдо кард);

Чорум; Шинохти Ислом, ба маънои шинохти ақоид ва аҳкоми он (бо таваҷҷуҳ ба инки Ислом аз ақоид ва аҳком ташкил шудааст) **бар пояи яқиниёт** (яъне чизҳое ки яқин ҳастанд ва мучиби яқин мешаванд) **ва барканор аз ваҳмиёт ва занниёт** (яъне чизҳое ки мавҳум ва мазнун ҳастанд ва мучиби ваҳм ва занн мешаванд; Бо таваҷҷуҳ ба инки устозунал Мансур мӯътақид аст шинохти феълии мусалмонон аз Ислом умдатан мубтанӣ бар ваҳмиёт ва занниёт аст; Дар ҳоле ки аз назари эшон, ваҳмиёт ва занниёт таҳти ҳар унвоне ки бошанд эътиборе надоранд ва эътибор, танҳо барои яқиниёт аст ва бо ин васф метавон гуфт ки шинохти Ислом танҳо бар яқиниёт мумкин аст ва чизе ки бо тақия бар ваҳмиёт ва занниёт ҳосил мешавад асосан шинохти Ислом нест. Ин мавзӯи муҳхима аст ки эшон дар идома ба тафсил рӯшан мекунад);

Дар ҳоле ки аз Худованд бояд ёрӣ хост ва бар Ё таваккул кард (яъне дар ҳол ҳамаи ин корҳо ки барои бозгашт ба Ислом анҷом мешавад, бояд аз Худованд ёрӣ хост; Бо таваҷҷуҳ ба инки ҳаҷ як аз ин корҳо бидуни ёрии Худованд мумкин нест ва дар айни ҳол бояд бар Ё таввакул кард; Бо таваҷҷуҳ ба инки муфид будан ва натиҷа доштани ин корҳо баста ба иродаи

Даромад

Ўст ва бояд иродаи Ў муттақӣ ва умедвор буд то ин гомҳои чаҳоргона, ба сари манзили мақсуд бианҷоманд); **Чунонки фармудааст:** **﴿اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ﴾**¹; **<<Аз Худованд ёрӣ бигиред>>** **Ва фармудааст:** **﴿فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا﴾**²; **<<Пас бар Ў таваккул кунед>>** (ин аввалин истиноди устозонал Мансур дар ин китоб ба китоби Аллоҳ аст ва истиноди эшон дар ҷо ҷои ин китоб ба китоби Аллоҳ, чи аз ҳайси каммият ва чи аз ҳайси кайфият ва муносибат, инсофан назире надорад ва чизи ғарибе аст ва мо на дида будем ва на шунида будем чунин чизеро ва ба гунае аст ки ҳар мусалмонеро хусусан ҳар гоҳ аз аҳли илм бошад, мутаъаҷҷиб ва мутаҳаййир мекунад; То ҳадде ки гоҳе эҳсос мекунад дар ҳоли тиловати китоби Аллоҳ ва тафсири он аст; Балки баъзе оёти китоби Аллоҳ ки дар ин китоб истинод шуда ингор барои бори аввал аст ки хонда мешавад ё ингор барои бори аввал аст ки маънои саҳиҳ ва дақиқаш фаҳмида мешавад ва ин аз иттисоли фавқулода балки хориқулодаи ин мард ба китоби Аллоҳ ҳикоят дорад; Тавре ки гӯӣ фарзанди Қуръон аст ва дар домани он болида ва тарбият шуда ё ингор ки руҳи Қуръон дар ҷисми ӯ ҳулул карда ва ба забони ӯ нотик аст. Дар идомаи китоб ва дар ҷо ҷои он мушоҳида мешавад ки эшон барои ҳар як аз ибороти худ ва барои ҳар нуктае ки меғӯяд, шоҳиде аз китоби Аллоҳ дорад ва ҳар қадами худро заминаи ҳар як аз ақоид ва аҳкоми Ислом, дақиқан бар ҷои пои Қуръон мегузорад ва на аз Қуръон пеш меафтад ва на аз он пас мемонад ва ин мисдоки ояи шарифаи **﴿خُذْ﴾** **﴿الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ﴾** аст ва рамзи шучоъати эшон дар баёни ҳақоӣқ ҳам ҳамин аст ва инсофан касе ки ин сифати ӯ бошад ва ин тавр мутамассик ба Қуръон бошад, набояд ҳам тарсе дошта бошад; Чунонки Худованд фармудааст: **﴿إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾** яъне Авлиёи Худо на тарсе барояшон аст ва на ташвише; Чун интавр мутамассик ба ваҳйе ҳастанд ва аз он чудо намешаванд. Инсофан ин мавзӯ ба қадре барҷаста ва машҳуд аст ки бояд эҳёи ҷойгоҳи Қуръон ва нақши он дар миёни уммати Исломро аз аввалин самароти ин китоби шариф донист. Дар идомаи ин мавзӯ комилан ошкор мешавад ва инсофан дӯст ва душманро ба иқрор ва таҳсин во медорад.

Ба ҳар ҳол эшон мефармояд барои шинохти Ислом ва бозгашт ба он ба тартибе ки дар ин китоб ва даромади он зикр фармуд, бояд аз Худованд

1 . Аъроф/ 128.

2. Юнус/ 84.

Даромад

ёри гирифт ва бар Ё таваккул кард ва инсофан ҳам ҳаминтавр аст; Чун матолибе ки дар ин китоб таълим мефврмайд, ғолибан матолиби бисёр сангине аст, то ҳадде ки чуз бо ёрии Худованд ва таваккул бар Ё наметавон ба он гардан ниҳод ва гардан дар зери бори он мешиканад ва ба ҳамин хотир аст ки бояд ин мавъизаи эшон дар ибтидои китобро қидди гирифт ва амал кард ва набояд онро як сухани сода ва калишай тасаввур кард. Ҳам ба ин далил ки гуфем ва ҳам ба ин далил ки мефармояд); **Чароки ҳар хайре ҳаст, аз ҷониби Ёст** (яъне аз ҷониби Худост; Чунонки ҳудаш фармудааст: «بيده الخير» ва набояд онро аз ҷониби ғайри Ё агарчи асбоби он бошад донист ва аз Ё ки мусаббабул асбоб аст ғофил шуд; Чун бонии хайр дар воқеъ Ёст ва ба таъбири устозунал Мансур) **ва чуз бо изни Ё воқеъ намешавад** (яъне агарчи ҳамаи асбоби он фароҳам бошад) **ва** (ба ҳамин сабаб мефармояд:) **ситойиш барои Ёст ки Парвардигори ҷаҳониён аст.**

والسلام عليكم ورحمت الله

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислои»
ошино шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва наشري осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизаҳуллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Дар ин мақола

Сайти Facebook

Сайти Google Plus

Сайти Telegram